

LATERAL PERİODONTAL KİST: VAKA RAPORU

LATERAL PERIODONTAL CYST: A CASE REPORT

Doç. Dr. Saadettin DAĞİSTAN*

Arş. Gör. Dt. İ. Şevki BAYRAKDAR*

Makale Kodu/Article code: 1316
Makale Gönderilme tarihi: 19.09.2013
Kabul Tarihi: 04.11.2013

ÖZET

Lateral periodontal kist sekonder olarak enfekte olmadıkça sürmüş vital bir dişin lateral yüzeyi boyunca gelişen, odontojenik kisttir. Radyografide yuvarlak, oval yada gözyaşı damlası şeklinde iyi sınırlı, interradiküler radyolüsent lezyon şeklinde görülür. Çoğunlukla asemptomatiktir ve rutin radyolojik muayene sonucunda tespit edilir. Bazı vakalarda lezyonun yerleşim yerine bağlı olarak kliniklerde kullanılan panoramik ve periapikal radyografiler yeterli olmayabilir. Dental volümetrik tomografi gibi ileri görüntüleme teknikleri bu tür lezyonların tespitinde kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Lateral periodontal kist (LPK), Dental volümetrik tomografi (DVT)

ABSTRACT

Lateral periodontal cyst is a odontogenic cyst which grows along lateral surface of vital tooth if not infected as secondary. Radiologically lateral periodontal cyst appears as a round ,oval or teardrop like good circumscribed interradicular radiolucent lesion. Genarally it is asymptomatic and is determined on routine radiological examination. Sometimes ortopantomograph and periapical radiography is not enough to determine lesions depends on the their location. Advance imaging technics like dental volumetric tomography may be used to detection this type lesion.

Key words: Lateral periodontal cyst (LPC), Dental volümetrik tomography (DVT)

GİRİŞ

Gelişimsel, non-keratinize, odontojenik bir kist olan lateral periodontal kist; ilgili diş sekonder olarak enfekte olmadıkça vital bir diş kökünün lateral yüzeyi boyunca periodonsiyum içerisindeki epitel artıklarının proliferasyonu sonucu meydana gelir. 20-90 yaş aralığında rastlanılan bu kistin ortalama görülme yaşı 50'dir. Cinsiyet ayrımı göstermez, çoğunlukla mandibulada kanin-premolar ve daha az sıklıkla maksiller ön bölgede gözlenir ve genellikle asemptomatiktir.^{1,2,3} Çene kemiklerinde oluşan tüm kistler içerisinde %0.7, odontojenik kistler içerisinde ise %0.4 oranında nadir görülen odontojenik kisttir.⁴

Radyografide uniloküler, yuvarlak, oval yada gözyaşı damlası şeklinde iyi sınırlı, interradiküler radyolüsent lezyon olarak gözlenir ve genellikle 1 cm'den küçüktür.¹⁻⁶ Bu kist çoğunlukla unilokülerdir.

Bununla birlikte küçük kistlerin kümeleşmesi şeklinde, üzüm salkımına benzeyen multiloküler radyografik görünüm; Botryoid lateral periodontal kist olarak adlandırılır.⁸ Ayrıca yumuşak doku içerisinde gelişen ve yetişkinlerin gingival kisti olarak adlandırılan ikinci bir türü daha mevcuttur ve bu kistte interdental papillanın hemen altında ya da içerisinde küçük yumuşak doku şişliği şeklinde, genişlediği zaman mavimsi bir renkte gözlenebilir. Genellikle 1cm den küçüktür ve herhangi bir radyografik bulgu vermez.^{2,3}

Bu vaka raporunda yaygın olarak rastlanılmayan diş kökünün lingual yüzeyinde bulunan lateral periodontal kist vakasını sunulmuş olup ilgili diş kökünün lingual yüzeyinde lokalize olması ve direkt radyografi yöntemleriyle tespit edilemeyen bu tip lezyonların tespitinde ileri görüntüleme yöntemlerinden biri olan Dental volümetrik tomografi(DVT)'nin öneminin vurgulanması amaçlanmıştır.

* Atatürk Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız-Diş-Çene Radyolojisi AD.

VAKA SUNUMU

32 yaşındaki bayan hasta fakültemizin Oral Diagnoz kliniğine sağ mandibular kanin diş bölgesinde zaman zaman görülen belli belirsiz bir şişlik ve künt bir ağrı şikâyetiyle başvurdu. Hikayesinde sistemik bir hastalığı yoktu. Ağız içi muayenesinde generalize kronik periodontitis, rezidüel kökler ve diş kayıpları gözlemlendi. Hastanın kliniğimize başvuru sebebi olan, sağ mandibular kanin diş bölgesindeki şikâyetini doğrulayabilecek herhangi bir bulguya rastlanmadı. Hasta ağızda generalize kronik periodontitise bağlı olarak gözlenen ataşman kaybı ilgili bölgede de gözlenmesine rağmen alveolar mukoza ve dişetinde hasta şikâyetine sebep olabilecek bir bulgu gözlenemedi.

Hastadan alınan periapikal ve panoramik radyogramlarda generalize kronik periodontitisin sebep olduğu alveolar kemik kaybı, rezidüel kökler ve diş eksiklikleri tespit edilmesine rağmen hastanın şikâyetine sebep olan ilgili bölgede ağrıya oluşturacak ve hastanın şikâyetini doğrulayabilecek herhangi bir bulguya rastlanmadı (Resim 1, 2).

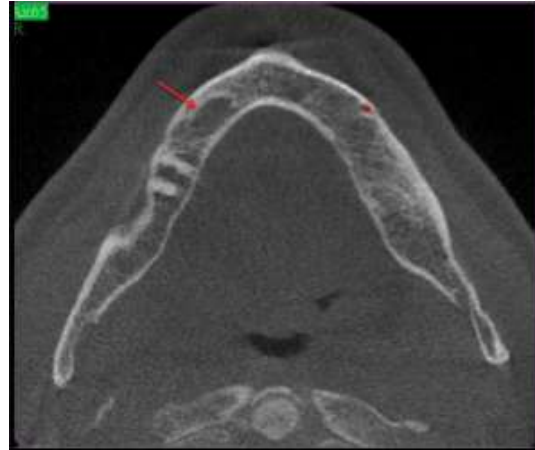

Resim 1.Ortopantomograf

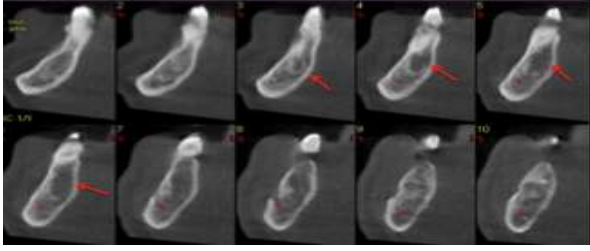

Resim 2.Periapikal radyografi

İlgili bölgede nekroze bir dişin olabileceğini düşünerek 41, 42, 43 nolu dişlerin elektrikli pulpa testi yardımıyla vitalite testleri yapıldı. Test sonucunda bu dişlerin vital ve bu dişlerin simetriği olan 31, 32, 33 nolu dişlerin vitalite değerleri ile uyumlu oldukları tespit edildi. Klinik ve rutin radyografik muayene sonucunda hastanın şikâyetine sebep olabilecek herhangi bir bulguya rastlanmadığından, hastanın ileri görüntüleme yöntemlerinden biri olan Dental volumetrik tomografi ile değerlendirilmesine karar verildi. Hastadan alınan görüntüler değerlendirildiğinde, aksiyal kesitlerde sağ mandibular kanin bölgesinde iyi sınırlı, litik, geographic kemik yıkılımına sebep olan, korteks ekspansiyonuna ve tahribatına sebep olmayan radyolüsent bir lezyon tespit edildi (Resim 3). Sagittal cross-sectional kesitler incelendiğinde sağ mandibular kanin dişin apeksinde lingual ekspansiyona sebep olmayan, iyi sınırlı, litik, radyolüsent bir lezyon tespit edildi (Resim 4). Klinik ve radyolojik inceleme sonucu elde edilen veriler değerlendirildikten sonra hasta lateral periodontal kist ön tanısıyla lezyonun eksizyonu için fakültemiz Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi bölümüne sevk edildi. Lezyonun eksizyonundan sonra patolojiye gönderilen biopsi sonucu klinik ön tanımımızı doğruladı ve lezyonun lateral periodontal kist olduğu histopatolojik olarak tespit edildi.

Resim 3. Aksiyal kesit

Resim 4. Sagittal cross-sectional kesitler

TARTIŞMA

Lateral periodontal kist, vital bir dişin lateral kök yüzeyi boyunca uzanan, nadir görülen odontojenik bir kisttir. Çoğunlukla asemptomatiktir ve rutin radyolojik muayene sonucunda tespit edilir⁷. Bazen lezyonun gelişimi sırasında gingival bir şişlikte gözlemlenir. Lateral periodontal kist maksillada da görülebilmese rağmen mandibulada daha fazla rastlanır. Mandibulada en fazla rastlanılan bölge ise premolar-kanin-kesici dişler bölgesidir. Özellikle premolarlar arası en fazla rastlanılan bölgedir.^{4,7,8} Lateral periodontal kist'in cinsiyet ayrımı yapmadığını kabul eden literatür bilgileri olmasına rağmen, erkeklerde daha fazla rastlandığını gösteren çalışmalar da vardır.⁴ Lateral periodontal kistin tespit edilmesinde panoramik ve periapikal radyografiyi içeren rutin radyolojik tetkikler yeterlidir.^{1,2,4}

Literatürde vital bir dişin lateral kök yüzeyi boyunca gözlemlendiği kabul edilen lateral periodontal kiste, sunulan bu vakada diş kökünün lingual yüzeyinde rastlanılmıştır. Bu durum lateral periodontal kiste dişin sadece lateral kök yüzeyi boyunca rastlanılmayacağını diş kökünün etrafını çevreleyen periodonsiyumun içerisindeki epitel artıklarının proliferasyonundan oluştuğu için diş kökünün herhangi bir bölgesinden menşeyebileceğini ve diş kökünün herhangi bir yüzeyinde meydana gelebileceğini göstermektedir. Sunulan bu vakada olduğu gibi iki boyutlu görüntüleme yöntemi olan direkt radyografik tetkiklerin bu tip lezyonların görüntülenmesinde her zaman yeterli olamayabilir. Panoramik ve periapikal radyografileri içeren bu radyografik tetkiklerde anatomik yapıların birbiri üzerine süperpozisyonu sebebiyle sunduğumuz vakada olduğu gibi kemik rezorpsiyonuna sebep olan bu tip lezyonlar, lezyonun pozisyon ve lokalizasyonlarına, kullanılan radyografik tekniğe, radyografi tekniğinde de görüntü elde edilebilmesi için verilen açığa bağlı olarak tespit edilemeyebilir. Dental volumetrik tomografi anatomik

yapıların birbiri üzerine superpoze olmadan, üç boyutlu olarak kesitler olarak incelenebilmesine imkan vermesi bu tip lezyonların tespitinde direkt radyografi yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda uygulanmalıdır. Dental volumetrik tomografi'de hastanın aldığı radyasyon dozu Panoramik ve periapikal radyografiye kıyasla daha yüksek olsa da, dental volumetrik tomografide lezyonların komşu anatomik yapılarla olan ilişkisi, boyutları ve kemikte meydana gelen yıkımın şekli, korteks ekspansiyonu ve tahribatı olup olmadığı gibi lezyonun karakteristiği hakkında ipuçları sunan radyografik değişiklikler rahatlıkla saptanır⁹

Bu vakada görülen lateral periodontal kistin lokalizasyonu ender görülen lingual yüzeyde olmasına rağmen görülme yaşı, radyografik özellikleri ve mandibular kanin bölgesinde görülmesiyle literatürdeki diğer çalışmalarla uyumludur.

SONUÇ

Lateral periodontal kist çoğunlukla diş kökünün lateral yüzeyi boyunca görülse de kist kaynağını periodonsiyum içerisindeki epitel artıklarından aldığı için diş kökünün herhangi bir bölgesinde meydana gelebilir. Diş hekimliği kliniklerinde rutin olarak kullanılan panoramik ve periapikal radyografiler gibi 2 boyutlu görüntü veren direkt radyografi teknikleri bu tip lezyonların tespitinde her zaman yeterli olmayabilir. Dental volumetrik tomografi, direkt radyografi tekniklerinin yetersiz kaldığı bu tip vakalarda kullanılabilir.

KAYNAKLAR

1. White,SC;Pharoah,JM;Oral Radiology-Principles and Interpretation;6.Edition;China-2009;p 355-6
2. Langlais,RC;Miller,SC;Niell-Gehric,JS;Colour atlas of common oral disease;4.Edition;2009-USA;Section-6,p72
3. Regezi,JA;Sciubba,JJ;Jordan,RCK;Oral Pathology-Clinical Pathologic Correlation;6.Edition;2012-USA;p249-51
4. de Andrade M, Silva AP, de Moraes Ramos-Perez FM, Silva-Sousa YT, da Cruz Perez DE, Lateral periodontal cyst: report of case and review of the literature., Oral Maxillofac Surg 2012 ;16:83-7. doi: 10.1007/s10006-010-0257-2. Epub 2010 Dec 4.

5. Kumuda Arvind Rao HT, Shetty SR, Babu S., Unusual clinicoradiographic presentation of a lateral periodontal cyst.,J Dent (Tehran) 2012 Fall;9:265-9. Epub 2012 Dec 31
6. Damm DD, Interradicular radiolucency. Lateral periodontal cyst, Gen Dent. 2011; 59:395, 397.
7. Siponen M, Neville BW, Damm DD, Allen CM.,Multifocal lateral periodontal cyst:a case report of 4 cases and review of the literature, Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod. 2011 Feb;111(2):225-33
8. Pedro M, Luis J, Lorena G, Jaime B. Botryoid odontogenic cyst: clinical and pathological analysis in relation to recurrence, Med Oral Patol Oral Cir Bucal. 2007; 12:E594-8.
9. Angelopoulou E, Angelopoulos AP., Lateral periodontal cyst. Review of the literature and report of a case., J Periodontol. 1990; 61:126-31.
10. Cohen DA, Neville BW, Damm DD, White DK., The lateral periodontal cyst. A report of 37 cases., J Periodontol. 1984;55:230-4.
11. Liao R, Sun M, Gu Y, Wang R, Liu M., [Clinical application of cone beam CT in the treatment of jaw bone cyst]., Hua Xi Kou Qiang Yi Xue Za Zhi. 2012;30:262-6.

Yazışma Adresi

Doç. Dr. Saadettin Dağistan
Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı
25240, Erzurum/ TÜRKİYE
Tlf; (0442) 231 17 98
e-mail; dagistan@atauni.edu.tr

